

preces indeficētes effundūt. **C**uret etiā ppter
rea fidelū q̄s. iuxta om̄i cōis et virtutis a deo
sibi cessaz facultatē monicōibz a exēplis ali
um ad bñ agendum incitare pat̄ filiū. doctor
discipulū a sapiēs instruat ignorātem. Roge
mus tñ p̄ mutua pace a vnamim̄ inuicē carita
te. quo post mortē corp̄is huius p̄tēis beati
tudinis p̄cipēs simus. quā nob̄ cōcedat d̄s
vnus essentialit̄ a p̄sonaliter trinus q̄ est be
nedictus in secula seculozum. Amen.

Explīcit tractat⁹ de decē p̄ceptis Venerabil
magistri Johānis Gerson.

Incipit tractat⁹. Sc̄ds de examinacōe sc̄ie.

Quis quis a morte pecc̄i ad salutis a gra
tiae statum volet resurgere. a ut adus
sui et itēcōes ad vitam eternā vtilēs
sint a meritorie. necesse est q̄ delicta sua reco
gitet a cognoscat. dolens de cōmissis atq; p̄po
nat auxiliante deo a pecc̄o mōli se precauere a
abstinere in futurū. firmū preterea ac sincerū
p̄positū habeat p̄petentibz loco et tempe pecca
ta sua saltem mortalia distinde a integraliter
cōfiteri. **Q**uod ut cōmodius fiat. priusquā
cōfitemens crimina sua reuelaturus accedat. ip
se circa ea maturā morosaq; diligentia p̄me
ditari tenetur quasi magnum aliquod emo
limentum inde repositare se crederet. ut oplete

magis ipsa confessori suo ac lucidius exprimat
Quia vero plurimi simplicium ob negligēciā
aut ignorāciā non excusantem sed potius
accusantem. modos a spēs nesciūt peccatorū
presens cōfecta est tabula. quā inspicientes
confessuri. cogitacōne preuia instructi sufficiē
ter ad salutem poterunt sua peccata agnosce
re memoriterq; tenere. et cōfessoribus vtiliter
referare. **P**rocedit autē tabula scdm numez
et ordinem peccatoꝝ mōlilium. q̄ sūt supbia in
uidia. ira auaricia. accidia. luxuria. gula. **C**on
fessurus ergo tuā primitus cōsciā; examians
interroga te. circa peccatū supbie. **S**i vanā tuā
laudem et ppriam excellēciā quesiūisti aut o
ptasti ppter bona fortuita et caduca. dñicias
sc; aurum et argentū terrenasq; possessiones
aut propter naturalia bona scilicet corporis
pulchritudinem fortitudinē inuenturē et simi
lia. seu etiam racōne gratuitoꝝ donorum sicut
est dei cognicio vel affectus deuocio. **S**i alios
cōtēpisti ppter alicuiꝝ hoꝝ bonorum precedē
cium defectum. **S**i aliqua opera fecisti ut inde
mundanam laudem accīpes. vel ut ali; te me
liorem q̄ ipse sis reputarēt. et multo magis si
hoc fecisti pretextu ypocritis fide q̄ ut alijs es
ses exemplar in bonum. vel eos a malo retra
heres. **S**i nimiū p̄tinaciter iuisus es opinioni

*Septim p̄ta
mortalis.*

pprie. vel credulitati. alterius cōsiliū cōtem-
pnendo. specialiter in materia fidei & xpianere-
ligionis. ex hac enim radice pullulant hereses
sortilegia & false credulitates. **Si** p iactāciam
aut inanem gloriā opa tua bona recitasti. vel
te alijs presētibus inculpasti ut ob hoc humi-
lis & deuotus credereris. si gloriatus es corde
aut ore de malo. ut q̄ alium defraudasti. vel
ei iniuriam intulisti quodq; per te & tuos com-
plices ad male agendum potēs fuisti. si superi-
oribus tuis inobediens extitisti. et eos cōtem-
pisti. precipue carnales parentes & spūales
si intra cōfessionem mentitus es. peccatū tuū
aut eius speciem mūdano pudore celando ta-
lis enim cōfessio inutilis est. sed et nouum cri-
men incurris. si peccatorū tuorum excusacōes
quesiūsti aut minūisti culpam tuā socijs aut
complicibus imponendo. Si te p̄ inobediēciā &
cōtemptū excoīcali pmisisti. aut leuiter nimis
excoīcatis p̄cipasti. **Si** in iudicō publico vel
alibi ob pudorē veritatis reuelāte p̄nitiū omi-
fisti. **Si** a bonis opibus aut verb̄ abstīnēs fui-
sti p̄pter obloquēciū quorūdā fatuoz timorē
si indignādo cōtēpisti peccōres paupes igno-
rantes. impotentes. & infirmos. eos p̄cipue q̄
tibi genere pp̄ināq̄ sūt. aut si eos dē irrīsisti. **Si**
fignis & verb̄ cōtēpisti eos q̄ studēt deuo cōm-

Si p̄sumptōe motus aggressus es ardua sc̄iā
ciam tuā aut potentā excedēcia. aut tuo sta
tui aut studio indecētia.

Circa peccatū inuidie.

Ide alterius in cōmodo letatus es cum
ei in fortunūm aliq̄d contigerit. aut si
diffamacōnem seu p̄secucōem incurre
rit. Si de bonis alterius doluisti. q̄ bene fama
tus bonus pulcher sapiēs eloquens deuotus
aut religiosus existat. Si malū alteri p̄opta
sti vel bonam famā ipsius mīorasti verbis in
q̄s de eo publice v̄l secrete manifeste ā frau
dulenter prolatis. eius verba aut opera fū
stre indicādo aut in peiorem partem frequen
ter interpretando.

Circa peccatum Ire.

Idiu cum consensu iram extra p̄imum
tenuisti cū desiderio v̄ndicte vel appeti
tu nocendi per te v̄l alium verbis aut
factis. Si ira vel odio contra quemcumq; cō
tumelias protulisti aut in rebus nocentū
prebuiisti v̄l ieristi. si eum percussisti vulnēra
sti occidisti. Et attēdatur diligenter an lefus
sacerdos aut clericus extiterit. Si a lefis a te
vel iniuriam passis veniam petere tenuisti cū
presertim equales tibi forent. aut in nullo sub
iati. Si arma inuasua ad nocēdum tulisti. Si

alteri mortem siue lesioem illiçate minatus es
etiam apposito iuramento. **S**i secretum alienū
reuelasti. si humiliter a te veniam petentibus
indulgēciam denegasti. **S**i motus ira iurasti
nequiter vel iniuriū omisitisti aut si deū blasphemasti.
ludum alearū aut alium exercendo. **S**i
odio vel rancore peccasti quod iusticie zelo placita
cōtib; et lib; aliū verasti. si alteri maledixisti
p̄sertim p̄ntibus aut p̄p̄inquis.

Circa peccatū **A**uaricie.

Non alio nesciente vel nolente retines il
lud quod est suum. **S**i furtum rei sa
cie aut ecclesiastice vel alterius cuius
cumq; intra ecclesiam vel locum sacratum cō
misisisti. **S**i contra deū inq̄t; indignaris quod nō tibi
sicut a ceteris puenerunt diuicie nec ad vultū
prosperare succedunt omnia si ob hoc immemor
dei beneficiōrū sibi seruire cōtempnis. **S**i cōmu
nia bona dominorū vel parētum laute nimis in
vhus proprios consumpsisti aut mercenariō
rum a seruatorum iustum lucrum non eisdem
tribuisti. **S**i falsas a iniustas mercatuas exer
cuisisti a modum inquiras. **S**i falso a mendaci
artificio vhus es. modū q̄re. **S**i symoniam in
te vel in alio perpetrasti. **S**i commutacōne v
suraria cū alio cōtraxisti. aduertatur modus

Sine fine lucri periurus fuisti . si ludis prohibitis ut est taxillorum ludus . auaricia motus te immiscuisti . **S**i festiuis diebus spe lucri manualem laborem aut mercatorum per te l'p a sum fieri consensisti . **S**i commissa tibi in testamento vel aliter legata vel elemosinas perficere a distribuere neglexisti . **S**i opera misericordie a elemosinas occurrēte necessitate oblationes a decimas soluere contempsisti . **S**i fida a dulacione vel intecōne pecunias extorquendi alium decipisti aut etiam irrisisti . **S**i parentū vel maritū bona eis inscijs abstulisti . **S**i proprias a alienas possessiones inutilit' consumpsisti . si alieni dampni causa l' occasio voluntarie a gaudenter extitisti ut lucrū inde vel omodum reportares ut exempli gratia si inter duos rixā moues ut ex eorū mutua lite aut verberare vel occasione emendā iudiciariā aut p'ocuij lucrum feras . **S**i famem aut pestilēciam optas ut per eam diteris . aut de parentū morte gaudes . ut suam hereditatē accipias . aut si periuras aut aliū ad periurandū impellis vendēdo a emēdo . **S**i in artificio quocūq; inuitiles adiuuēis nouitates ut ditatus habūdes .

Circa peccatū . Accidie .

Amissam a horas vel aliud dūinum officium seu seruiciū omicisti celebrare ad q̄

dicenda tenebaris. **S**i in festis specialiter ab ecclesia obseruari preceptis. aut alias per tristiciam negligentiam vanitatem aut otium ecclesiasticum officium. predicaciones et sermones audire contempsisti. **S**i excessum tempus diebus presertim festiuis in verbis aut factis otiosis inutiliter consumpsisti aut ecclesiasticum officium sermonibus garrulis turbasti. **S**i idem presertim tempus excessiue dormiendo in lecto tuo demorando. vel aliter male occupasti. **S**i per negligentiam aut incuriam sanctas habere meditationes mortis iudiciorum et beneficiorum dei erga te pretermisisti. **S**i pro benefactoribus tuis uiuis et defunctis preces fundere neglexisti. **S**i commissorum tuorum regimini et cure non recte sollicitus exististi. **S**i negligentem de peccatis contritus es aut confessus vel ante confessionem circa peccata tua premeditationem habere noluisse. **S**i peccatorum tuorum oblitus es vel inuitam penitentiam minus debite perfecisti. **S**i quolibet vota vel promissa infringendo transgressus es. et attendatur modus. **S**i denique preceptorum ecclesie fuisti transgressor. ut si publicam eukaristie suspensionem et aliorum sacramentorum suspensionem distulisti. **S**i non recte ipsa sacramenta recepisti. scilicet non promissa debita integrali confessione.

Circa peccatū .Luxurie.

Amorosas cogitacōnes circa carnalem actum cum complacētia et delectacōne noēua in corde tenuisti. si cogitacōnibz talibus carnalibus vel aspectibus aut verbis aut signis aliquibus motum carnis excitasti nec eidem sufficienter restitūsti. si huius peccati occasiones non fugisti aut quod deterius ē easdem procurasti. **S**i per tales temptacōes vel motus in luxuriosum consensum cecidisti affectandi exterius opus si posses vel auderes perficē. **S**i attactum aliquem inhonestū & pruritum in membris pudendis exercuisti ex quo carnalis delectacō secuta sit & modus diligenter aduertatur. **S**i taliū peccatoꝝ erga alios causa. vel ruine occasio fueris. verbis osculis amplexibus. aut alijs signis vl' forte picturis & figuracōnibz inhonestis. **S**i dormiendo hāc carnalem delectacōnem & pollucōez incurristi Si cum alia persona carnalem omixtionē incidisti & attēdatur cuius gradus vel cōdicōnis foret persona. an vxorata alteri. aut virgo. si genere ppimq̄ & in quo gradu. si sādīmōnal' religiosa. aut in sacris ordimibus constituta si tibi consensit aut ei violentiam intulisti. **S**i de mīq̄ eiusdem tecum sexus aut alterius erat et exprimat̄ur modus. **S**i luxurie peccatū opere

consummasti alio ordine q̄ natura dictauerit
Si matrimonij legitimā honestatē nō obser-
uasti ratione opis in se vel circūstanciarum que
magis in confessione certis sunt interrogatōibz
cognoscende q̄ verbis vel scripturis quibusli-
bet in publico referāde. **S**i diebus festiuis mi-
noribus aut minus solemnibus talia peccata
perpetrasti aut forsā in sacratīs locis. **C** Si
abortiuū procreasti aut fetum ex utero nasci
impediisti. aut obstricūrā vestimentorum
aut per agitacōnem corporis immoderatam l̄
choreis l̄ alijs pluribus iniustioribus modis.
C Si dissolutis aut inhonestis aspectibus
et choreis et gestibus inconpositis vel inna-
ta pulchritudine aut fūco mendaciter colora-
ti vel deniq; vestimentis superfluis alios ad
malum allicere voluisti. aut te cōcupisti ab
eisdem affectari. Si a tibi matrimonialit̄ cōiun-
cta persona carnalis copule debitum infirmit̄
tate aut alio legitimo impedimento cessan-
te denegasti.

Circa pccm Gule.

Ieiunia ab ecclesia obseruari man-
data transgressus es. cessante infir-
mitate. impotēcia. vel alia rationa-
bili causa. **C** Si ex nimia c̄ibi l̄ potus supcōe
Ebrietatem. **L**uxuriam. **D**iffenciones. aut

corporis infirmitatem incurristi. Si ob eandē
causam studium. laborē. mercationē vel aliud
opus ad quod agendum tenebaris omisisti
Si per nimios sumptus in potibus et cibis te
vel tuos heredes indigere aut mendicare co
egisti. si demique nimis auide aut habundan
ter cibum sumpsisti. vel delicata fercula curio
se preparasti. aut horam ad medendi puenisti
sic q̄ ex hoc preceptum aliq̄d dei vel ecclie sol
ueretur. vel grande aliq̄d corporis incomodū
sequetur. **P**er hec autē omnia que de septez
peccatis mortalibus iam explicata sūt. potest
homo cognoscere quib⁹ modis quūq; sensuū
exteriorū ministerio contē decem legis p̄cepta
cōtra misericordie opa ⁊ duodecim nre fidei ar
ticulos deliquit. vt non sit opus hec posteri
ora prioribus addere nisi quis enumeratis p̄
cipib⁹ specialiora ⁊ p̄ticulariora adiūgē voluerit
Ad plenariū aut p̄cedētū intellectū ⁊ agno
scat qualis rite sit faciēda confessio. noūda sūt

Primo q̄ de cōiregula **aliqua**
est. et ecclie precepto tenet quilibet
ad minus semel in anno circa pa
scha peccata sua cōfiteri. cum etiam
eius astitiam aut aliud sacramentū suscipere
intendit. tunc etiā cū mortis imminet piculū
Cum p̄terea ip̄e qui peccatorem absolue p̄t

adest cuius presentia nūq̄ in posterum habet
formidat. q̄uis sepi⁹ confitei profit. quater
videlicet ānuatim vel mensibus singulis aut
quolibz solēpm̄ festo iuxta p̄sone facultatē
a statū. **S**ecūdo q̄ cōfessio in loco patentī v̄l
p̄publico fieri debet. ne occasione secretū loci a
p̄textu deuocōnis. ipellat dyabolus ad malas
cogitacōnes. a iniqua verba vel opera nūq̄
etiam confessor: confitentis vultum aspiciat
Tercō q̄ multa sunt crimina a quib⁹ pecō
rem sacerdos simplex absoluere non potest
nisi penitēciari⁹ fuerit. aut a p̄lato sup̄iori po
testatē accepit. quēadmodū sortilegiū quod
aliquādo p̄ abusū sacrarū rerū cōmittit. aut
ex alijs rebus friuole causa queit̄ q̄ non est
causa intentū effectus. q̄ p̄ res sacras cōmit
titur sacrilegiū. q̄d est furtū rei sacre vel in
tra locū sacrū p̄cussio violēta sacerdotis vel
clerici. **S**ymonia. heresis. ceteraq; crimina
q̄b⁹ eo facto ex cōiēcōnis sententiā incurrunt
delinquētes. homicidium p̄cussio patris aut
m̄ris p̄turiū in iudicō publico commissum ad
ulteriū signāter notoriū. mulierū rapt⁹ violē
tus de flōrast virginū. constupracō scimonia
hū. a incestus cū cōsangiuneis intra quartū
gradum. votorum fractio. oppressio paruulo
rum infantum ob negligentem custodiam

peccatum item turpissimū et ab homi abile qđ
contra naturam dicitur. siue in propria psona per
molliciem perpetrātū sit. siue in alio commissum qđ
eiusdem sexus existit. vel in persona alterius
sexus si fiat in alijs membris. quā natura ad
generacionem deputauit. vel si demiq; in alia
specie admissum sit. **T**alia namq; crimina q̄ui
ora sunt q̄ sit eius carnum in sacrosco die ve
neris. vnde et de eis tenetur peccator expresse
cōfiteri sub pena eterne dāpnacōis. **Q**uar
tū qđ psona cōfiteus debet habere voluntariū
ppositum omnia peccā sua iuxta vires integra
liter explicandi et ad interrogata veritatem
sine mendatio respondē ad sui accusationē
vel excusationem. **I**te celare etiam deb; peccm
alterius. nisi fortassis aliter suū peccm reuelāre
non possit. vel nisi personam talē ad suū omo
dum spūale cōfessori detegeret absq; p̄iudicō
cuiuscumq;. **Q**uod si p̄latus superior vel penitē
ciari; nō singula peccā cōfiteus integrliter
sed solos casus reseruatos audire voluerit
reseruet peccōr alia delicta minori sacerdoti
potestatem sup hīs habētī cōfiteāda. **Q**uō
qđ nullus iniunctam penitentiā cōcipere deb; nisi
quam p̄ficere voluerit. quā et celāre tenet vna
cum alijs cōfessori prolatis aut interrogatis
nisi forsitan qđ absit idem confessor cōfiteus

verbis aliquibus ad malū inducē miteretur
Sexto q̄ si grante q̄d alicui restituent̄ sic
a is ignoret̄ cui debeat̄ restitui. vel etiā si vto
tū omutacō aut relaxacō faciēda sit solae
platus supior vel ali⁹ hoz ptātem hñs non
tm̄ sacerdos inferior. **S**eptimo q̄ sup pcc̄is
in geneāli supi⁹ numeratis si casus speciales
occurrāt vel numer⁹ delictoz. teneēt hoc cōfi
tēs explicare tunc p̄sertim q̄ p̄ticularitas ca
sus. vel numer⁹ specialē habēt annexā mali
ciā mōile vt cū q̄s decem frācos abstulit pau
peri vxorem a filios habētū vel in loco sacro q̄
u⁹ pcc̄m est q̄ furtū p̄cise in geneāli om̄isisse
Et pariformit̄ in alijs casib⁹ p̄ticularitas exp̄
maē. put confitēs memierit scdm bñplacitū
p̄fessoris. obmissis circumstācijs alijs ad pcc̄i
gūitatē impertinentib⁹. **O**ctauo q̄ si p̄sona
p̄fitēs in peccandi p̄posito p̄seuerat. vel de no
uo pcc̄m iteraē disposuit. aut q̄ ablatum alic
scdm facultatem suā nō vult dimitteē vel resti
tuere aut q̄ a carnali peccato luxurie recusat
abstinere. vel q̄ nocendi iniquū p̄positū resti
net. nullus hanc personā a peccatis confessis
potest aut debet absoluerē quāq̄ tali perso
ne salubriter consulatur. vt bona que poterit
interim perfitiat. quatenus eam deus in viam
rectam dignetur illustrare. **N**ono notetur

q̄ p̄c̄m q̄libet
plurib⁹ intulit
sicut alicuius
aut p̄sertim
liberari. v. e.
ad p̄c̄m agat
et p̄uert deo
hacōnem tōis
alios eos ad
obediendo. In
he facultatōne
si quis post con
fite p̄c̄m quor
locum non rem
confite hōem de
bitur. si tamē e
memoriam red
et loco confite
missio a se deli
tam atq̄ defidā
Oma ab
fita pro pe
dit et pot
absoluerē a p̄c̄is
p̄c̄is sancti. Am
tunc tantum d
p̄c̄m tunc tua

q̄ p̄c̄m̄ q̄d̄libet t̄āto p̄c̄i⁹ ac deterius est q̄nto
plurib⁹ intulit nocumētū. Propt̄ea si quis
fuerit alterius ruine causa et occasio vt inno
centes p̄sertim iuuenes aut puellas suo confi
lio. hortatu. vel alio quouis modo sollicitando
ad p̄c̄m̄. agat hui⁹ rei districtam penitentiā
et p̄uret deceptorum a se correctōne aut emē
dācōnem totis viribus. p̄curando et per se ⁊
alios eos ad viam veritatis ⁊ sanā doctrinā
reducendo. In hoc enī consistit p̄ccō p̄ncipalis
sue satisfactōnis et penitentię. ¶ Decimo q̄
si quis post conscię sue examinatiōem diligētē
ipse p̄ccōꝝ quorūdam etiam mōrliū a se cōmis
sorum non reminiscatur. tūc p̄ solam gn̄alem
confessioem de ipsis absq̄ alia speciali salua
bitur. si tamē ea prius oblita postmodum ad
memoriam redierint. ea specialit̄ certis tēpōe
et loco confiteri tenet. Quia in re piculosū est
cōmissōꝝ a se delictōꝝ mortalium p̄ negligē
tiam atq̄ desidiā immēdiē fieri. ¶ Absolutio
Forma absolutōnis sufficiens et requi
sita pro p̄c̄is de quibus cōfessōe inten
dit et potest absolue cōfiterem. Ego
absoluo te a p̄c̄is tuis. In nomine p̄ris ⁊ filij
⁊ sp̄s sancti. Amē. Et si cōfessio fiat de excoica
tione tantum mō. dicatur sic. Ego absoluo te
ab excoicācōne tua. In noie p̄ris ⁊ filij ⁊ spi. s.

forma abso
lucōis

Amen. Et si cum hoc fiat absolutio de peccato
propter quod lata est excoicatio vel de alijs ad
dat forma prior. Addiciones quedam alie con
ditionales aut inuolute tucius dimittuntur.

Tercia ps huius opusculi de scientia mortis

S veraces fidelesq; amici cuiuspiam
egroti curam diligentius agat pro ipso
vita corporali fragili. et defectibili
conseruanda. erigunt a nobis multo fortius
deus et caritas pro salute sua spirituali sollicitudi
nem gerere specialiter. In hac enim extrema mortis
necitate fidelis probatur amicus. Quippe nullum
est opus misericordie maius siue commodosius
quod a tantum apud deum meriti. et a plurius frequen
ter estimatur. quemadmodum persone nostre salua
toris ihesu christi si in terris nobiscum degerit ipse
sum seruicium corporale. Quamobrem cura fuit prin
cipaliter scripto componere breue quedam exhortatio
nis modum habendum circa eos qui sunt in mortis
articulo constituti. valentem etiam generaliter omnibus
catholicis ad artem et noticiam tene moriendi
consequi uidentem. Continz autem opusculum hoc bre
ue quatuor particulas scilicet exhortaciones. interro
gaciones oraciones et obseruaciones.

Prima ps continet quatuor exhortaciones

Prima exhortacio est. Amice dilecte
aut dilecta. confide nos omnes subiectos